

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ДИЗАЙНУ

Кафедра професійної освіти в сфері технологій та дизайну

ЗАТВЕРДЖУЮ

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни Психофізіологія людини з основами генетики

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Ступінь вищої освіти бакалавр

Спеціальність С4 Психологія

Освітня програма Психологія

Факультет мистецтв і моди

Київ
2025 рік

РОЗРОБЛЕНО: Київський національний університет технологій та дизайну

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: Томіч Л.М., к.мед.н., доцент, зав. кафедрою фізичного виховання та здоров'я

Схвалено вченою радою факультету мистецтв і моди

від «15» травня 2025 року, протокол № 12

Схвалено науково-методичною радою факультету мистецтв і моди

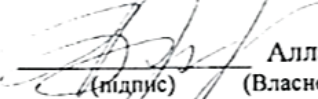
від «13» травня 2025 року, протокол № 12

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну

Протокол від «7» травня 2025 року № 12

Завідувач кафедри Алла СЕМЕНОВА
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено:

Гарант ОП кафедри професійної освіти в сфері технологій та дизайну Алла КОЛОДЯЖНА
(повна назва кафедри) (підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

«___» _____ 20__ р.

1 ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни	
	очна форма здобуття вищої освіти	заочна, дистанційна форма здобуття вищої освіти
Кількість годин / кредитів – 120/4	обов'язкова	
Змістові модулі – 1	Рік підготовки:	
Розділи –	1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання –	Семестр	
	2-й	2-й
Загальна кількість тижневих годин для денної форми здобуття вищої освіти: аудиторних – 4 самостійної роботи – 6	Лекції	
	24 год.	____ год.
	Практичні	
	24 год.	____ год.
	Семінарські	
	____ год.	____ год.
	Лабораторні	
	Індивідуальні	
	____ год.	____ год.
	Самостійна робота	
	72 год.	____ год.
	Індивідуальне науково-дослідне завдання: ____ год.	
Вид підсумкового контролю: залік (семестр 2), екзамен (семестр __).		

2 АНОТАЦІЯ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів та/або розділів:

Змістовий модуль 1. Психофізіологія людини з основами генетики

Мета курсу – ознайомлення студентів з теоретичними основами психофізіології та генетики та формування системних знань про нейрофізіологічні механізми психічних процесів і станів, а також генетичні основи порушення функціонування психічних функцій людини.

Результати навчання:

знати: основні етапи становлення і розвитку психофізіології, методи дослідження; механізм функціонування сенсорних систем, фізіологічні основи пізнавальних психічних процесів і рухової активності, функціональних станів, поведінки та емоційної сфери, мови та свідомості; функціональні особливості сну і сновидіння, стресу й адаптації; статеві відмінності психофізіологічних функцій і функціональні відмінності півкуль головного мозку; психофізіологію професійної діяльності; матеріальні основи спадковості і закономірності мінливості організмів;

вміти: визначати та пояснювати психічні явища; аналізувати фізіологічні основи функціонування психічних процесів, станів, емоцій і цілеспрямованої поведінки; застосовувати знання з психофізіології у майбутній практичній діяльності психолога; встановлювати характер успадкування ознак, прогнозувати ймовірність прояву спадкових захворювань у нащадків за інформацією про їх прояв у предків;

здати: розуміти психофізіологічні механізми свідомості, підсвідомості, сенсорних систем, перцепції, пам'яті, мислення, уваги, руху, уяви, мовлення; оперувати категоріально-понятійним апаратом психології; розуміти природу поведінки, діяльності та вчинків;

застосовувати знання, навички та уміння для аналізу конкретних проявів психічної діяльності людини; розуміти та ілюструвати прикладами закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання; розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань; здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань; обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;

володіти навичками діагностики індивідуально-типологічних властивостей та визначати рівень фізичної і розумової працездатності, оцінювання функціонального стану систем організму; визначення спадкових ознак і закономірностей мінливості організмів; ефективно добирати і презентувати інформацію;

самостійно вирішувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання; оцінювати власні можливості у професійній діяльності, обґрунтовувати власну позицію, формулювати висновки.

Програмні результати навчання:

Інтегральна компетентність (ІК) - Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

ЗК 1 - Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 2 - Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 4 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ФК 3 - Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

ФК 8 - Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуально та групову).

ФК 9 Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запити.

ФК10 Здатність дотримуватися норм професійної етики.ПРН 1 - Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПРН 8 - Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

ПРН 9 - Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПРН 11 - Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу, дотримуватися процедури дослідження.

ПРН 12 - Рефлексувати та критично оцінювати достовірність одержаних результатів психологічного дослідження, формулювати аргументовані висновки.

ПРН 17 Відповідально ставитись до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ПРН 18 Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Необхідні передумови: загальна психологія, вікова і педагогічна психологія.

Види навчальних занять: лекція, практичне, консультація.

Методи навчання: словесні, пояснювально-ілюстративний, метод проблемного викладання, репродуктивний, дослідницький

Методи контролю: усний, письмовий, тестовий.

Форми підсумкового контролю: залік (семестр 2).

Засоби діагностики успішності навчання: виступи на практичних заняттях, виконання практичних завдань, презентації, тести для поточного та модульного контролю.

Мова навчання: українська.

3 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми лекції, практичного, лабораторного, семінарського, індивідуального заняття	Кількість годин за формами здобуття вищої освіти:	
		очна	заочна, дистанційна
Змістовий модуль 1. Психофізіологія людини з основами генетики		120	
1	Тема 1 Психофізіологія як наука. Історія розвитку. Методи психофізіологічного дослідження	10	10
	Лекція 1. Психофізіологія як наука. Історія розвитку. Методи психофізіологічного дослідження	2	
	Практична робота 1. Психофізіологія як наука. Історія розвитку. Методи психофізіологічного дослідження	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	
2	Тема 2 Психофізіологія сенсорних процесів. Психофізіологія рухової активності	10	10
	Лекція 2. Психофізіологія сенсорних процесів. Психофізіологія рухової активності	2	
	Практична робота 2. Психофізіологія сенсорних процесів. Психофізіологія рухової активності	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	
3	Тема 3 Психофізіологія поведінки	10	10
	Лекція 3. Психофізіологія поведінки	2	
	Практичне заняття 3. Психофізіологія поведінки	2	
	Самостійна робота.	6	
4	Тема 4 Психофізіологія пізнавальних процесів.	10	10
	Лекція 4. Психофізіологія пізнавальних процесів.	2	
	Практичне заняття 4. Психофізіологія пізнавальних процесів.	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	
5	Тема 5 Психофізіологія свідомості. Психофізіологічні основи мислення і мови	10	10
	Лекція 5. Психофізіологія свідомості. Психофізіологічні основи мислення і мови	2	
	Практичне заняття 5. Психофізіологія свідомості. Психофізіологічні основи мислення і мови	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	
6	Тема 6 Функціональна асиметрія мозку. Статеві відмінності психофізіологічних функцій	10	10
	Лекція 6. Функціональна асиметрія мозку. Статеві відмінності психофізіологічних функцій	2	
	Практичне заняття 6. Функціональна асиметрія мозку. Статеві відмінності психофізіологічних функцій	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	
7	Тема 7 Психофізіологія емоційної сфери	10	10
	Лекція 7. Психофізіологія емоційної сфери	2	
	Практичне заняття 7. Психофізіологія емоційної сфери	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	
8	Тема 8 Психофізіологія сну і сновидіння	10	10
	Лекція 8. Психофізіологія сну і сновидіння	2	
	Практичне заняття 8. Психофізіологія сну і сновидіння	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	

9	Тема 9 Психофізіологія функціональних станів. Психофізіологія стресу й адаптація	10	10
	Лекція 9. Психофізіологія функціональних станів. Психофізіологія стресу й адаптація	2	
	Практичне заняття 9. Психофізіологія функціональних станів. Психофізіологія стресу й адаптація	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	
10	Тема 10 Психофізіологія професійної діяльності	10	10
	Лекція 10. Психофізіологія професійної діяльності	2	
	Практичне заняття 10. Психофізіологія професійної діяльності	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	
11	Тема 11 Закономірності спадковості організмів	10	10
	Лекція 11. Закономірності спадковості організмів	2	
	Практичне заняття 11. Закономірності спадковості організмів	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	
12	Тема 12 Закономірності мінливості організмів	10	10
	Лекція 12. Закономірності мінливості організмів	2	
	Практичне заняття 12. Закономірності мінливості організмів	2	
	Самостійна робота. Тестові завдання	6	
Разом з дисципліни		120	

4 ІНДИВІДУАЛЬНЕ НАУКОВО-ДОСЛІДНЕ ЗАВДАННЯ

(курсова робота, курсовий проект)

Не передбачено

5 ОЦІНЮВАННЯ

5.1 Розподіл балів з дисципліни, які отримують здобувачі вищої освіти

2 семестр

Поточне оцінювання та самостійна робота*												Презентації			МКР	Сума
ЗМ 1																
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12					
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	10	10	10	10	100

5.2 Розподіл балів за видами робіт

2 семестр

Види робіт, що оцінюються в балах	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	Усього
Виступ на семінарі/виконання і/або захист практичної роботи тощо	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	60
Презентації	30												30
МКР	10												10
Всього з дисципліни													100

5.3 Критерії оцінювання

Поточного контролю:

Виступ на семінарі/виконання і/або захист практичної роботи:

5 - відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок

4 - вище середнього рівня з кількома помилками

3 - в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок

2 - непогано, але зі значною кількістю недоліків

1 - виконання відповідає мінімальним критеріям

Критеріями оцінювання презентацій є: відповідність представленого матеріалу темі презентації, чітка структурованість матеріалу, стильова єдність слайдів, наявність графічної інформації (схем, ілюстрацій тощо) та гіперпосилань, лаконічність, доступність та науковість тексту, повнота розкриття теми; оптимальний обсяг слайдів (15-20 слайдів); дотриманні вимог естетичного оформлення роботи і орфографічного стандарту. 10-8 балів за презентацію отримує здобувач вищої освіти, якщо критерії представлено в повному об'ємі, 7-5 – не в повному, 4-1 – частково.

МКР проводиться у формі тестування. На модульний контроль винесено: 100 теоретичних питань по 0,1 бали за кожен правильну відповідь (10 балів).

Критерії оцінювання МКР

Шкала оцінювання	Критерії оцінювання
9-10	90-100 правильних відповідей
7-8	70-80 правильних відповідей
5-6	50-60 правильних відповідей
3-4	30-40 правильних відповідей
1-2	10-20 правильних відповідей
0	Менше 10 правильних відповідей

Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального матеріалу

Оцінка за національною шкалою для екзамену, КП, КР / заліку	Оцінка за шкалою КНУТД	Оцінка за шкалою ECTS	Пояснення
Відмінно / зараховано	90-100	A	Відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
Добре / зараховано	82-89	B	Дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
	74-81	C	Добре (в загальному вірне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
Задовільно / зараховано	64-73	D	Задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
	60-63	E	Достатньо (виконання відповідає мінімальним критеріям)
Незадовільно / не зараховано	35-59	FX	Незадовільно (з можливістю повторного складання)
	0-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни)

6 ПОЛІТИКА КУРСУ

6.1. Обов'язкове дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливим освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

6.2. Кожне завдання самостійної роботи необхідно оприлюднити на практичному занятті;

6.3. Бали знімаються за пропуск терміну здачі, плагіат (списану у однокурсників роботу).

6.4. У разі несвоєчасного виконання робіт, оцінка знижується (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів)

6.5. Перенесення терміну здачі робіт/перездача: - з поважних причин (лікарняний, непередбачені обставини). Без поважних причин оцінюється за шкалою у 75% від можливої максимальної кількості балів за певний вид діяльності.

6.6. При виявленні плагіату роботи не беруться до уваги та не оцінюються, робота студента відправляється на доопрацювання.

6.7. Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, непередбачені обставини) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу. Пропущенні заняття підлягають обов'язковому відпрацюванню студентом в індивідуальному порядку або групою студентів за поданою заявою.

6.8. Оскарження оцінювання за результатами екзамену можливо при формуванні комісії з трьох викладачів кафедри та обов'язковій присутності завідувача кафедри.

7 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

- 1) робоча програми навчальної дисципліни,
- 2) силабус;
- 3) конспект лекцій;
- 4) методичні рекомендації до практичних занять;
- 5) методичні рекомендації до СРС;
- 6) методичні рекомендації для здобувачів ЗФН
- 7) питання для підготовки до підсумкового контролю
- 8) тести

8 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Кабашнюк В. О., Гаврилькевич В. К. Психофізіологія [Текст] : навч. Посібник. Львів : Новий Світ-2000, 2022. 200 с.
2. Кокун О.М. Психофізіологія. Навчальний посібник. К: Центр навчальної літератури, 2006. 84 с. https://lib.iitta.gov.ua/1608/1/Кокун_Психофізіологія.pdf
3. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2024. 194 с. <http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/22518/1/Курс%20Лекцій%20Психофізіологія.pdf>
4. Лісовенко А.Ф., Бедан В.Б. Основи біології та генетики людини: практикум (для самостійної підготовки здобувачів вищої освіти факультету психології, політології та соціології). Одеса: Фенікс, 2021. 73 с.

Додаткова

1. Кузів О.Є. Психофізіологія: курс лекцій. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 194 с.
2. Маруненко І. М. Анатомія, фізіологія, еволюція нервової системи. Навчальний посібник Київ:ЦУЛ, 2013. 184с.
3. Макарчук, М. Ю., Куценко Т. В., Кравченко В.І., Данилов С.А. Психофізіологія: навчальний посібник. Київ: ООО «Інтерсервіс» , 2011. С.352.

9 ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Інститут фізіології ім. О.О. Богомольця. Режим доступу: <http://biph.kiev.ua/uk>
2. Науково-освітній сайт "Сучасні нейронауки". Режим доступу: <http://www.neuroscience.uk>
3. Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського. www.nbuv.gov.ua/

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО на 20__/20__ н.р.

Протокол засідання кафедри від «__» _____ 20__ р. № ____

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)

ПЕРЕЗАТВЕРДЖЕНО на 20__/20__ н.р.

Протокол засідання кафедри від «__» _____ 20__ р. № ____

Завідувач кафедри _____
(підпис) (Власне ім'я ПРІЗВИЩЕ)